

TOKAT-hanke ja alueidenkäyttö

Hannu Raasakka
Lapin ELY-keskus
alueidenkäyttöyksikkö

VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

- VNp 30.11.2000, tarkistettut tavoitteet voimaan 1.3.2009
- Osa maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, johon kuuluvat lisäksi maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava
- Tavoitteiden **ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.**

VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET (VAT)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on ryhmitelty asiasisällön perusteella seuraaviin kokonaisuuksiin:

- Toimiva aluerakenne
- Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto
- Helsingin seudun erityiskysymykset
- **Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet**

POROELINKEINOA KOSKEVAT VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Alueidenkäytöllä edistetään mm. Lapin tunturialueiden säilymistä luonto- ja kulttuuriarvojen kannalta erityisen merkittävänä aluekokonaisuuksina. Samalla **varmistetaan, että asumisen ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykset säilyvät**. Alueiden erityispiirteet tunnistetaan ja **alueidenkäyttö sovitetaan mahdollisimman tasapainoisesti yhteen poikkeuksellisten luonnonolojen, luonnon kestokyvyn ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi**.

OROELINKEINOJA KOSKEVAT VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Saamelaisten kotiseutualueen alueidenkäytössä otetaan huomioon saamelaisille alkuperäiskansana kuuluva oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan saamelaisten perinteisten elinkeinojen kehittämisedellytysten turvaamiseksi. Poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäyttölliset edellytykset.

Viranomaisten tehtävät

- **Valtion viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja edistää niiden toteuttamista.**
- **Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. (MRL 24 §)**
- **Velvoite koskee oikeudellisesti kaikkea kaavoitusta.**

Viranomaisten tehtävät

- Pääsääntöisesti VATit välittyvät kuntien alueidenkäytön suunnitteluun maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kautta.

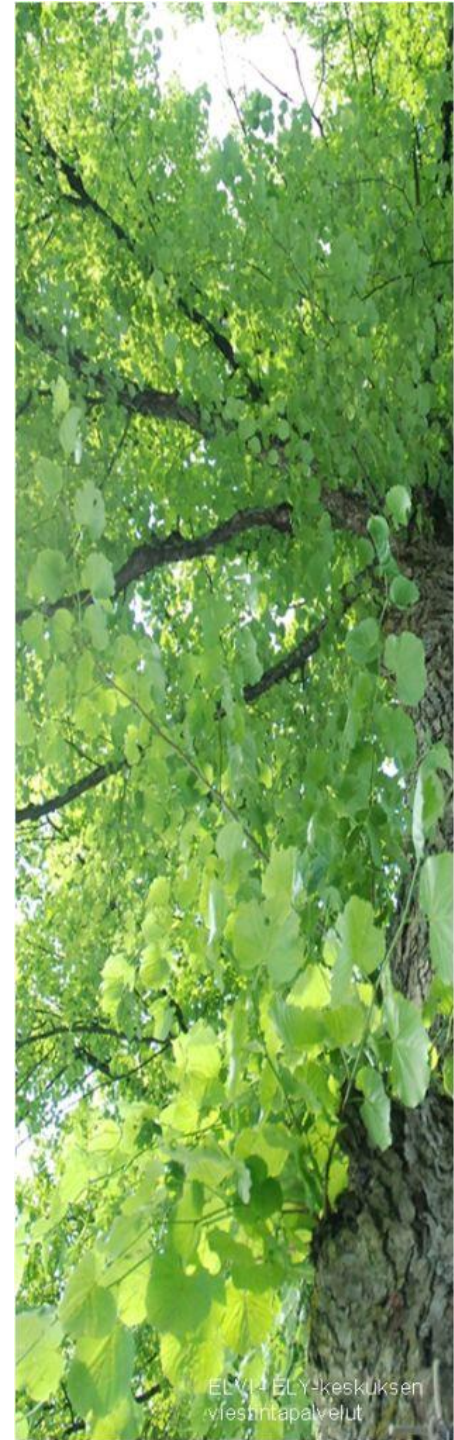
ELY – ohjaus, edistäminen, valvonta

- Valtion ympäristöhallinnon tehtävänä kaavoituksen ohjauksessa on **varmistaa ja edesauttaa, että VATit otetaan huomioon** ja että niiden toteutumista edistetään, sekä **seurata VATtien toteutumista kaavoituksen yhteydessä** (valvonta).

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

- MRL 9 § (muutos voimaan 1.4.2015):
Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.
- Kaavaa laadittaessa on **tarpeellisessa määrin selvitettävä** suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

- Suomessa porotalousvaikutuksiin liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä ei ole aiemmin tehty käytännössä lainkaan.

TOKAT-hankkeen tavoitteita alueidenkäytön näkökulmasta:

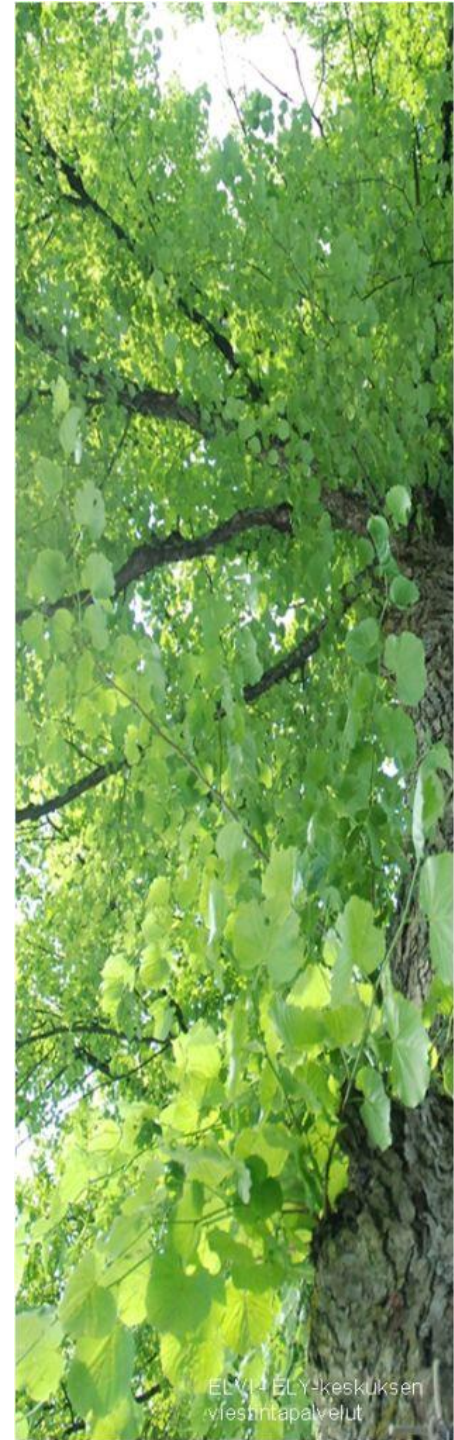
- **Edistää eri elinkeinojen kestäväää toimintaa ja toisiaan tukevaa rinnakkaiseloä huomioimalla porotalous ja sen maankäyttöön liittyvät tarpeet.**

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

- Tuottaa **porotaloutta koskevaa paikkatietoa** ja rakennetaan työkaluja ja toimintamalleja, joilla koottuja **tietoja voidaan hyödyntää maankäytön suunnittelussa**.
- Tuotetaan digitaaliset **paikkatietoaineistot** paliskuntien toiminnasta, porolaitumista ja maankäytön häiriövaikutuksista ja **koulutetaan poroelinkeinoon ja maankäytön suunnittelun** parissa toimivia käyttämään näitä tietoja ja työkaluja.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

- Maankäytön suunnittelun näkökulmasta **keskeistä on luoda työkalu ja toimintamalli porotalouden ja muiden maankäytön intressien yhteensovittamiseen.**
- Paikkatietotyökaluja voidaan hyödyntää **erityisesti maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa.**

Edistetään eri toimijoiden, kuten viranomaisten, poroelinkeinoon ja muiden yritysten **yhteistyötä ja vuoropuhelua maankäyttöön liittyvissä kysymyksissä.**

- MRL 62 §: Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja **niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa**, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (*osallinen*), **on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.**

Kiitos!

Kuva: Lapin Kansa

